

สารบัญ

สังคมนาตร์เพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน >> อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ		หน้า
3104-004-1	ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวหลังเกิดเหตุการณ์อุทกภัยใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	กิตติคุณ เกร็งกำจรกิจ 1
3104-005-1	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี	พรรณพร จันทรฉาย 6
3104-020-1	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการสถานที่พักของนักท่องเที่ยว ชาวไทย ณ บริเวณชายหาดเจ้าหลาว จังหวัดจันทบุรี	นิพนธ์ อังศุธีรกุล 13
3104-021-1	ปัจจัยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการเลือกซื้อของฝากที่ ชุมชนริมน้ำ อำเภोजันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	กุลธิดา อินทรลักษณ์ 20
3104-036-1	การศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีวัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช	สุภาพร เพชรตันกุล 26
3104-068-1	ความเครียด และพฤติกรรมจัดการความเครียดด้วยกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	ปิยะพงษ์ อัครมาจวรรย์ 36
3104-103-1	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขของผู้ปั่นจักรยานในกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล	ณิชา วุฒิสิริชัย 42
3104-141-1	แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน “ รายวิชาการปฏิบัติการงาน ส่วนหน้า ” ของคณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	พลอยปภัส จุฑารัฐ เศรษชัย 48
3104-150-2	การใช้แป้งข้าวเจ้าทดแทนแป้งสาลีในผลิตภัณฑ์ขนมอบของโรงแรมมารา เกษ หัวหิน รีสอร์ท แอนด์ สปา	นิตยา แข็งขัน 55
3104-198-1	การตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต พังงา ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม ขอนแก่น มหาสารคาม ชลบุรี และระยอง	วัชรพงษ์ สุขชิงค์ 62
3104-256-1	เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครปฐม : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ ท้องถิ่นลาวครึ่งบ้านทุ่งผักไทยทรงดำบ้านไผ่หูช้างและไทยจีนตลาดบาง หลวง	จิตกวี กระจ่างเมฆ 69

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี

Guideline to Development Sustainable Tourism at Koh Larn, Chonburi Province

พรรณปพร จันทร์ฉาย*

สาขาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

*E-Mail: pookie1500@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะล้านจังหวัดชลบุรี 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน

ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี มีทรัพยากรการท่องเที่ยวดังนี้ 1) ทรัพยากรทางธรรมชาติ (natural) สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา มีสภาพป่าที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีพืชพรรณที่มีความหลากหลาย มีสัตว์ป่าพบกระรอกเผือก นอกจากนี้ทรัพยากรทางธรรมชาติอื่นๆ ที่พบ ได้แก่ หาด 10 หาด, จุดชมวิว 3 แห่ง, แหล่งน้ำ 3 แห่ง, ท่าเรือ 2 แห่ง 2) ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (cultural) ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อดำ, วัดและสำนักสงฆ์ 3) ทรัพยากรด้านกิจกรรม (activity) ได้แก่ ดำน้ำชมปะการัง, ตกหมึก, เรือบานาน่าโบ๊ท, เรือลากลม, เรือเจ็ทสกี, พายคายัค 4) ทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ รถมอเตอร์ไซด์เช่า, รถสองแถวรับจ้าง, โรมแรมหรือโฮมสเตย์, ร้านอาหาร

ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะล้านจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.00) มีอายุระหว่าง 21-30 ปี (ร้อยละ 46.80) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในปริญญาตรี (ร้อยละ 34.50) ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน รัฐวิสาหกิจ และรัฐบาล (ร้อยละ 25.25) ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 36.50) ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะล้านจังหวัดชลบุรี 3 ด้าน พบว่า 1) ด้านการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าควรมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีภัตตาคารหรือร้านอาหารที่สะอาดและปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านที่พัก เช่นโรงแรม โฮมสเตย์ เกสเฮาส์ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นให้มีการสนับสนุนหรือจัดให้บริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วมากกว่าเดิม และมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีพาหนะโดยสารที่มีระบบความปลอดภัยและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น รถโดยสาร ตามลำดับ 2) ด้านการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ข้อที่ส่งผลมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ การจัดการด้านภูมิทัศน์และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาในระดับที่มีผลมากที่สุด คือ มีการจัดการขยะมูลฝอยและการรักษาความสะอาดบริเวณริมชายหาด มีมาตรการป้องกันผลกระทบต่อน้ำที่ชายหาด มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของชายหาด และมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวต่อการดูแลรักษาชายหาดตามลำดับ 3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าข้อที่ส่งผลมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ การจัดให้มีบริการเช่าจักรยานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมทัศนียภาพโดยรอบชายหาด รองลงมาในระดับที่มีผลมากที่สุด คือ มีสปาและนวดแผนไทยไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีกิจกรรมรวมพลอาสาเก็บขยะบนหาด ตามลำดับ

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เกาะล้าน

Abstract

The objectives of this research were 1) to survey basic information about tourism resources in Koh Larn, Chonburi Province 2) to study tourist's opinions on tourism resources of Koh Larn, Chonburi Province 3) to study the sustainable tourism development guidelines in Koh Larn, Chonburi province. This researchers use qualitative and quantitative methods.

In this research researcher surveyed tourist resources in Koh Larn, Chonburi province. Koh Lan has 1) Natural resources found mountainous, Wild animals found squirrels. 2) cultural resources found Wat 3) activity resources found

Snorkeling, scuba diving, banana boat, round boat, jet ski, kayak 4) Service resources found Motorbike Rental, Coach Hire, Camping or Homestay, Restaurant.

The results of the study revealed that the majority of Thai tourists were female (54.00) with ages ranging from 21 to 30 years old (46.80) The Occupation are staff of Private companies, staff of state enterprise , staff of government (25.25) The average income from 15,001 to 20,000 Baht. (36.50)

The results of tourists' opinions on tourism resources of Koh Lam, Chonburi Province, it showed the level of opinion of Thai tourists, facility services, The sample thai tourists have the high degree (\bar{X} = 4.00) , the simple of thai tourists for conservation and environmental protection have the high degree (\bar{X} = 3.87) , the simple of thai tourists for tourism activities have the high degree (\bar{X} = 3.71) for Guideline of Sustainable Tourism Development in Koh Lam, Chonburi Province, 1) Educating the Impact of Environmental Tourism on Government Officials, Business operators And tourists, 2) The use of legal measures to protect tourism resources and to maintain sustainable tourism resources, 3) Campaign for all sectors to maintain tourism resources to be beautiful and clean , Organize the Beach area And other areas.

Keywords: Guideline to Development, Sustainable Tourism, Koh Lam, Chonburi Province

1. ที่มาและความสำคัญ

การท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ในยุคปัจจุบันเนื่องจากวิถีชีวิตของผู้คนในยุคนี้ได้ให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อหารายได้ จึงทำให้คนในปัจจุบันมีภาวะการทำงานหนัก จึงมีความต้องการการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายจากความเหนื่อยล้าจากการทำงาน การท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลาย ความตึงเครียดจากการทำงาน ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์ (2546 หน้า 11) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวหมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการคือ 1.เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2.เดินทางด้วยความสมัครใจ 3.เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้ ในปัจจุบันกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมีอยู่หลายรูปแบบให้เลือก เช่น การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หรือการท่องเที่ยวทางทะเล เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลของประเทศไทยถือได้ว่ามีความอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงามทั้งบริเวณที่เป็นชายฝั่งทะเลและเกาะแก่งต่างๆ จนชาวโลกได้โหวตให้ทะเลไทยติดอันดับ 8 ในหัวข้อ 10 เกาะท่องเที่ยวยอดนิยมปี 2016 ผลการโหวตจากเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว Trip Advisor (กระปุกดอทคอม,2559) ด้วยความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและธรรมชาติเหล่านี้จึงถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาประเทศโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ ไม่เพียงแต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเท่านั้นแต่ยังรวมถึงนักท่องเที่ยวชาวไทยอีกด้วยที่ใช้ประโยชน์จากทะเลเพื่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้กับตนเอง

เกาะล้าน อยู่ห่างชายฝั่งพัทยา 7 กิโลเมตร นั่งเรือโดยสาร 45 นาที หากเดินทางโดยเรือเร็วใช้เวลาเพียง 15 นาที มีพื้นที่ประมาณ 4 ตารางกิโลเมตร มีชายหาดที่สวยงามหลายแห่งส่วนใหญ่คึกคักไปด้วยนักท่องเที่ยวที่มาเล่นน้ำ ดูปะการัง เล่นกีฬาทางน้ำ เช่น เรือสกีน้ำ เรือสกี สก๊อตเตอร์ โดยเฉพาะที่หาดตาแหวน หาดทองกลาง หาดนวล และหาดเทียน ส่วนหาดแสมบรรยากาศเงียบสงบกว่าหาดอื่น บริเวณเกาะล้าน และเกาะเล็ก ๆ ที่อยู่รอบ ๆ เช่น เกาะครก และเกาะสากเป็นแหล่งตกปลาตื้นน้ำตื้นปะการัง ทั้งแบบน้ำลึกและน้ำตื้น และเป็นสถานที่ฝึกหัดเรียนดำน้ำ (emagtravel,2017) จึงส่งผลให้เกาะล้านเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในปัจจุบันด้วยปัจจัยหลายด้านที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้เมื่อนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวบนเกาะล้านมากขึ้น มีการใช้ประโยชน์จากท้องทะเล ชายฝั่งทะเลและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ บนเกาะล้านมากขึ้น ทั้งด้านการท่องเที่ยว การตั้งถิ่นฐาน การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีการพัฒนาสิ่งก่อสร้างต่างๆ และมีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ก็จะก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณชุมชนบนเกาะ บริเวณชายหาดหรือแนวปะการัง อีกทั้งปัญหาต่อสัตว์ทะเลจากการท่องเที่ยวที่ไม่ถูกต้อง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) เพื่อจะหาแนวทางที่จะลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบนเกาะล้านจังหวัดชลบุรี ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่จะสร้างความยั่งยืนและปกป้องพื้นที่ทางธรรมชาติให้กับแหล่งท่องเที่ยว และเป็นวิถีทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากร การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเป็นการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะล้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะล้านจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี

3. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ปรีชา แดงโรจน์ (2544) ได้อ้างถึงคำนิยามการท่องเที่ยวขององค์การสหประชาชาติที่ได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทาง และท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขเกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ 1. ต้องมีการเดินทาง 2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน 3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง

และได้อธิบายเพิ่มเติมของจุดมุ่งหมายของการเดินทางท่องเที่ยวไว้ว่า การเดินทางท่องเที่ยวต้องมีใจเพื่อการ ประกอบอาชีพ และการไปอยู่ประจำ และเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย อย่างดังต่อไปนี้ ได้แก่ เพื่อพักผ่อนในวันหยุด เพื่อวัฒนธรรมหรือศาสนา เพื่อการศึกษา เพื่อการกีฬาและบันเทิง เพื่อชมประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ เพื่องานอดิเรก เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ และเพื่อเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนา

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการคือ 1. เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2. เดินทางด้วยความสมัครใจ 3. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ ที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือ หารายได้

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 หน้า 7) ได้กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับ "การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน" ไว้ว่า "การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน" (Sustainable Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวที่มีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมอเพียงพอ แต่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลยอย่างยืดยาว" หรือจะสรุปง่ายๆ จากความหมายดังกล่าวข้างต้นไว้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวที่มีลักษณะสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภททั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยืดยาว
6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนผลประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

3.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กนกวรรณ ดุงศรีแก้ว (2549) ได้ให้ความหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องพิจารณาทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐศาสตร์และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันกันไปตลอด ในรูปแบบของการท่องเที่ยว นั้นเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมต่อเนื่องยาวนาน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรนั้นๆ

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณิงภรณ์ วงเวียน (2554) เรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า 1. เกาะเสม็ดมีปัญหาด้านมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะ การจัดการน้ำเสีย ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ความขัดแย้งด้านกรรมสิทธิ์ในที่ดินและปริมาณน้ำจืดไม่เพียงพอส่วนอุปสรรคคือ ขาดการบูรณาการในการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ งบประมาณในการบริหารจัดการท่องเที่ยวและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เพียงพอขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ขาดการวางผังพื้นที่เฉพาะในการพัฒนาอนุรักษ์เกาะเสม็ด และขาดหน่วยงานหลักหรือกลไกการประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่เกาะเสม็ด อย่างจริงจัง 2. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง มีวิสัยทัศน์ คือ เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเลที่ได้มาตรฐานและยั่งยืนในภาคตะวันออกของไทย

บุญศิลป์ จิตตะประพันธ์ (2557) เรื่อง การท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งในจังหวัดชุมพร สถานะ ความต้องการ ปัญหา และ แนวโน้มในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดชุมพรมีความหลากหลายสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง ที่แสดงให้เห็นความงามของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เกาะต่างๆ อุทยานแห่งชาติทางทะเล พื้นที่ชายฝั่ง และ วัฒนธรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้อง สภาพภูมิอากาศมีอากาศร้อนและชื้น มีฝนมาก ภาวะเศรษฐกิจทั่วไปและการค้าขึ้นอยู่กับทั้งภาคการเกษตรและภาคนอกเกษตร ความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง ในด้านแหล่งท่องเที่ยว การตลาด สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ มีความต้องการใน “ระดับสูง” ปัญหาที่พบได้แก่ บางพื้นที่โครงสร้าง พื้นฐานไม่เพียงพอ มีข้อจำกัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ ทักษะของทรัพยากรมนุษย์ไม่เพียงพอ การสนับสนุนจากภาครัฐยังไม่เพียงพอ ส่วนแนวโน้มในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งในจังหวัดชุมพรมี “แนวโน้มสูง”

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ส่วนที่ 1 เครื่องมือแบบสังเกต (Observation) เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเกาะล้านจังหวัดชลบุรี โดยนำเครื่องมือแบบฟอร์มสำรวจแหล่งทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) มาดัดแปลงใช้จำนวน 4 ข้อ เพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้และเพื่อให้ทราบทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในเกาะล้าน ดังนี้

1. ทรัพยากรทางธรรมชาติ (natural) ได้แก่ สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ
2. ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (cultural) ได้แก่ มรดกทางศาสนา มรดกทางวัฒนธรรม
3. ทรัพยากรด้านกิจกรรม (activity) ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการ, กิจกรรมด้านบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

4. ทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง, ที่พักแรมและร้านอาหาร ข้อมูลการท่องเที่ยว และการ

บริการอื่นๆ

ส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะล้านจังหวัดชลบุรี ประชากรที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี ปี 2559 จำนวน 4,663,444 คน (สำนักงานเมืองพัทยาสาขาเกาะล้าน, 2560) โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1970) จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความผิดพลาดไม่เกิน 5% เท่ากับ 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenient Sampling) โดยเป็นการแจกแบบสอบถามโดยไม่เฉพาะเจาะจง ขอบเขตแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ลักษณะ
เลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะล้านจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้
ออกแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้ ระดับ 5
หมายถึง มากที่สุด , 4 หมายถึง มาก , 3 หมายถึง ปานกลาง, 2 หมายถึง น้อย, 1 หมายถึง น้อยที่สุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ การศึกษาจากเอกสารได้แก่ บทความทางวิชาการ
รายงาน แนวความคิด ทฤษฎี วิทยานิพนธ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งปรับปรุง และดัดแปลง เพื่อ
สร้างกรอบแนวคิดการศึกษา

2. กำหนดขอบเขตในส่วนของเนื้อหาในคำถามที่เลือกใช้ เพื่อครอบคลุมตัวแปรต่างๆ ที่ได้นำมาใช้ในการศึกษา

3. สร้างแบบสอบถามและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปดำเนินการ

วิเคราะห์ต่อไป

4. วิธีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวที่เกาะ
ล้านจังหวัดชลบุรีโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

5. นำข้อมูลที่ได้นำมาทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for
the Social Sciences)

5. ผลและวิจารณ์

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเกาะล้านจังหวัดชลบุรี พบว่า 1) ทรัพยากรทาง
ธรรมชาติ (natural) สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา สภาพป่ายังค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ พืชพรรณที่ขึ้นอยู่ยังมีความหลากหลาย เช่น ป่า
เบญจพรรณ ด้านสัตว์ป่าพบกระรอกเผือก นอกจากนี้ทรัพยากรทางธรรมชาติอื่นๆ ที่พบ ได้แก่ หาด 10 หาด, จุดชมวิว 3 แห่ง, แหลม
3 แห่ง, ท่าเรือ 2 แห่ง 2) ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (cultural) ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อดำ, วัดและสำนักสงฆ์ 3) ทรัพยากรด้านกิจกรรม
(activity) ได้แก่ ดำน้ำชมปะการัง, ตกหมึก, เรือบานาน่าโบ๊ท, เรือลากลม, เรือเจ็ทสกี, พายคายัก 4) ทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ รถ
มอเตอร์ไซด์เช่า, รถสองแถวรับจ้าง, โรงแรมหรือโฮมสเตย์, ร้านอาหาร

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.00) มีอายุระหว่าง 21 -30 ปี (ร้อยละ
46.80) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 34.50) ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน รัฐวิสาหกิจ รัฐบาล (ร้อยละ 25.25) และส่วน
ใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 36.50) ผลการวิจัยต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรการ
ท่องเที่ยวของเกาะล้านจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการอนุรักษ์และรักษาสีแกวล้อมและด้าน
กิจกรรมการท่องเที่ยว โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกกลุ่มตัวอย่างของ
นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.00) ด้านการอนุรักษ์และสิ่งแกวล้อมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด (\bar{X} =
3.87) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 3.71)

6. สรุปผล

สรุปผลการวิจัย พบว่า ผลสำรวจด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวบนเกาะล้านประกอบด้วย 1)
ทรัพยากรทางธรรมชาติ (natural) สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา มีสภาพป่าค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ พืชพรรณที่ขึ้นอยู่มีความหลากหลาย
เช่น ป่าเบญจพรรณ ด้านสัตว์ป่าพบกระรอกเผือก นอกจากนี้ทรัพยากรทางธรรมชาติอื่นๆ ที่พบ ได้แก่ หาด 10 หาด, จุดชมวิว 3 แห่ง,
แหลม 3 แห่ง, ท่าเรือ 2 แห่ง, เขาและป่าไม้ 2) ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Cultural) ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อดำ 3) ทรัพยากรด้านกิจกรรม
(Activity) ได้แก่ ดำน้ำชมปะการัง, ตกหมึก, เรือบานาน่าโบ๊ท, เรือลากลม, เรือเจ็ทสกี, พายคายัก 4) ทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ รถ
มอเตอร์ไซด์เช่า, รถสองแถวรับจ้าง, โรงแรมหรือโฮมสเตย์, ร้านอาหาร

ผลสรุปต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะล้านจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 -30 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน รัฐวิสาหกิจ รัฐบาล และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท ผลสรุปต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะล้านจังหวัดชลบุรี 3 ด้าน พบว่า

1) ด้านการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าควรมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีภัตตาคารหรือร้านอาหารที่สะอาดและปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านที่พัก เช่น โรงแรม โฮมสเตย์ เกสเฮาส์ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นให้มีการสนับสนุนหรือจัดให้บริการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วมากกว่าเดิม และมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีพาหนะโดยสารที่มีระบบความปลอดภัยและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น รถโดยสาร ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ พิงพิศ ลักษณะลิขิตกุล (2554) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อโอกาสส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณชายหาดบางแสน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนา คือ ปัจจัยด้านการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ มีการสนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดบริการที่พัก เช่น โรงแรม โฮมสเตย์ เกสเฮาส์

2) ด้านการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ข้อที่ส่งผลมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ การจัดการด้านภูมิทัศน์และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาในระดับที่มีผลมาก คือ มีการจัดการขยะมูลฝอยและการรักษาความสะอาดบริเวณริมชายหาด มีมาตรการป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ชายหาด มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของชายหาด และมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวต่อการดูแลรักษาชายหาด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ชลตรศ ทองสง (2556) ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งในจังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนา คือ ปัจจัยด้านการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดการขยะมูลฝอยและการรักษาความสะอาด

3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าข้อที่ส่งผลมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ การจัดให้มีบริการเช่าจักรยานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมทัศนียภาพโดยรอบชายหาด รองลงมาในระดับที่มีผลมาก คือ มีสปาและนวดแผนไทยไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีกิจกรรมรวมพลอาสาเก็บขยะบนหาด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ปิยวรรณ คงประเสริฐ (2551) ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงันจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนา คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรด้านกิจกรรม ได้แก่ ปัจจัยด้านการดำเนินาตุปะการัง

ทั้งนี้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเกาะล้านจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ 1) การให้การศึกษาลงผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ประกอบการธุรกิจ และนักท่องเที่ยว 2) การใช้มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองทรัพยากรท่องเที่ยวและดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน 3) รมรงค์ให้ทุกภาคส่วนช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ สวยงาม มีการดูแลความสะอาด จัดระเบียบต่างๆ บริเวณพื้นที่ชายหาด และบริเวณอื่น ๆ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ รุ่งตะวัน เกิดโสภา (2553) ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนา คือ ปัจจัยด้านกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัจจัยด้านควมมีมาตรการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนรวมทั้งมีการ ควบคุมตรวจสอบและจัดการมลพิษของแหล่งท่องเที่ยว

7. เอกสารอ้างอิง

เกาะล้านและการบริหารสำนักเมืองพัทยาสาขาเกาะล้าน.2560.ข้อมูลทั่วไปของเกาะล้าน.

<http://info.pattaya.go.th/DocLib7> (19 สิงหาคม 2560)

เกาะล้าน,แผนที่เกาะล้าน.2560.ข้อมูลท่องเที่ยววิเวเกาะล้าน. <http://www.emagtravel.com/archive/koh-lan.html>

(19 สิงหาคม 2560)

กระปุกดอทคอม.2559.มาแล้ว 10 เกาะท่องเที่ยวยอดนิยม 2016 จาก TripAdvisor.

<https://travel.kapook.com/view148132.html> (19 สิงหาคม 2560)